

ДЕНТАЛИ

Праиндоевропско *t

§PPP Неусловљени исход пие. *t

- Пие. *t > прч. *t > мик. **tV** (тј. /t/), грч. **τ**
= уопште, стинд. **t**, ав. **t**, сперс. **tV** (тј. /t/), јерм. **t'**, стфр. **t**, нфр. **T**, лат. **t**;
= напосе, ав. **d** – под условом да се налази иза пие. *g;
= напосе, јерм. **t** – под условом да се налази иза пие. *s или јерм. **s**, **d** – под условом да се налази иза пие. *r, *l, *m, *n, **w** – под условом да се налази испред пие. *r, *l, *m, *n, **y** – под условом да се налази између у интервокалској позицији, **ø** – под условом да се налази испред пие.
*C на почетку ријечи или на крају ријечи, по јерм. апокопи;
= напосе, лат. **Ø** – под условом да се налази испред пие. *l [l].

Грчки примјери из коријена и основа

- грч. αὐτός < пие. *h₂eu+**t**-o-s [h₂au+**t**-o-s]
= нфр. **ΑΥΤΟΣ**
- грч. βατός < пие. *gʷm-**t**-o-s [gʷm-**t**-o-s]
= стинд. **gatáh**, лат. **ventus**
- грч. (еол.) βροτός < пие. *mr-**t**-o-s [mr-**t**-o-s]
= стинд. **mṛtáh**, ав. **mərətō**, јерм. **mard**
≈ лат. **mortuus** < пие. *mr-**t**-u-o-s [mr-**t**-u-o-s]
- грч. θυγάτηρ < пие. *dʰugh₂-**ter**-s [dʰugh₂-**ter**-s]
> пие. *dʰugh₂-**tēr**-ø [dʰugh₂-**ter**-ø] (в. §CCC)
= стинд. **duhitā**, ав. **dugədā**, јерм. **dustr**
- грч. κλιτός < пие. *klu-**t**-o-s [klu-**t**-o-s]
= стинд. **śrutáh**, лат. **-clutus**, јерм. **lu**
- грч. μήτηρ, дор. μάτηρ < пие. *meh₂-**ter**-s [mah₂-**ter**-s]
> пие. *mēh₂-**tēr**-ø [māh₂-**tēr**-ø] (в. §CCC, §CCC)
= стинд. **mātā**, јерм. **mayr**, стфр. **matar**, нфр. **МАТАР**, лат. **māter**
≈ ав. **mātar-**, сперс. **°m^a-a-t^a-r^(a)-** / **°mātar-** < пие. *meh₂-**ter**- [***meh₂-ter-**]
- грч. πατήρ < пие. *ph₂-**ter**-s [ph₂-**ter**-s]
> пие. *ph₂-**tēr**-ø [ph₂-**tēr**-ø] (в. §CCC)
= стинд. **pitā**, ав. **pitā**, сперс. **p^(a)-i-t^a-a / pitā/**, јерм. **hayr**, лат. **pater**
≈ нфр. **ПАТЕРΗΣ** < пие. *ph₂-**ter**-ei-es [ph₂-**ter**-e-i-es]
- грч. πέτομαι < пие. *pet-**o**- [pet-**o**-]
= стинд. **pátati**

грч. στρωτός < пие. *strh ₃ - t -o-s [strh ₃ - t -o-s]
> пие. *st̥rh ₃ - t -o-s [st̥rh ₃ - t -o-s] (в. § CCC)
= ав. starətō, лат. strātus
грч. τανύς < пие. *tnh ₂ -u-s [tn _ø h ₂ -u-s]
= стинд. tanúh, лат. tenuis
грч. τατός < пие. *tn- t -o-s [tn _ø - t -o-s]
= стинд. tatáh, лат. tentus
грч. τέγγω < пие. *teng-o-h ₂ [teŋg-o-h ₂]
> пие. *teng-ō-h ₂ [teŋg-ō-h ₂] (в. § CCC)
= лат. tingō
грч. τέρετρον < пие. *terh ₁ -tr-o-m [terh ₁ -tr-o-m]
грч. τέρπεται << пие. *terp-e-toi [terp-e-toi] (> грч. *τέρπετο)
= стинд. tarpare
грч. τέρσομαλ < пие. *ters-o- [ters-o-]
≈ стинд. taršáyati < пие. *tors-ei-e-ti [tors-ei-e-ti]
≈ лат. torreō < пие. *tors-ei-o-h ₂ [*tors-ei-o-h ₂] > *tors-ei-ō-h ₂ [*tors-ei-ō-h ₂] (в. § CCC)
грч. τλητός < пие. *tlh ₂ -t-o-s [tl _ø h ₂ -t-o-s]
> пие. *tlh ₂ -t-o-s [tl _ø h ₂ -t-o-s] (в. § CCC)
= лат. latus
грч. τό < пие. *t-o-d [t-o-d]
= стинд. tát, став. tat, млав. tat, стперс. t ^a - /ta-/ , лат. -tud
грч. τόλμη < пие. *tolh ₂ -m-eh ₂ -θ [tol _ø h ₂ -m-ah ₂ -θ] >
> пие. *tol-m-ēh ₂ -θ [tol-m-āh ₂ -θ] (в. § CCC , § CCC)
грч. τόνος < пие. *ton-o-s [ton-o-s]
= стинд. tānáh
грч. τράπεζă < пие. *(k ^u e)t(u)r+ped-ih ₂ -θ [(k ^u e)t(u)r+ped-ih ₂ -θ]
грч. φράτηρ, дор. φράτηρ, юн. φρήτηρ < пие. *b ^h reh ₂ -ter-s [b ^h reh ₂ -ter-s]
> пие. *b ^h reh ₂ -tēr-θ [b ^h rāh ₂ -tēr-θ] (в. § CCC , § CCC)
= стинд. bhrátā, стперс. b ^(a) -r ^a -a- t ^a -a /brātā/, юрм. *erbayr >> elbayr, лат. frāter
≈ ав. brātar- < пие. *b ^h reh ₂ -ter- [b ^h reh ₂ -ter-]
≈ стфр. braterais < пие. *b ^h reh ₂ -ter-ns [b ^h reh ₂ -ter-ns]
≈ нфпр. ВРАТЕРЕ < пие. *b ^h reh ₂ -ter-ei [b ^h reh ₂ -ter-ei]

Грчки примјери из наставака и завршетака

prim mp them 3sg грч. -εται << пие. 3sg med *-e- toi [-e- toi] (> грч. *-ετοί)
= стинд. -ate, став. -aitē, млав. -aite, стперс. -C ^a -t ^a -i-y ^(a) /-ataiy/
≈ нфпр. -ЕТОР, лат. -itur < пие. *-e- tor [-e- tor]
prim mp them 3pl грч.-ονται << пие. 3pl med *-o- ntoi [-o- ntoi] (> грч. *-οντοί)
= стинд. -antē, став. -əntē, млав. -əntē, стперс. -əntaiy
≈ лат. -untur < пие. *-o- nto-r [-o- nto-r]

sec act them 2pl грч. -ετε < пие. *-e-**te** [-e-**te**]
 = стинд. -ata, став. -atā, млав. -ata
 sec med them 3sg грч. -ετο < пие. *-e-**to** [-e-**to**]
 = стинд. -ata, став. -atā, млав. -ata, сперс. -C^a-**t^a**-a / -atā/
 sec med them 3pl грч. -οντο < пие. *-o-**nto** [-o-**nto**]
 = стинд. -anta, став. -əntā, млав. -ənta, сперс. -C^a-**t^a**-a / -antā/
 ipv act 2pl грч. -τε < пие. *-**te** [-**te**]
 = стинд. -ta, млав. -ta

Микенски примјери из коријена и основа

мик. *ma-te* /mātēr/ < пие. *meh₂-**ter-s**
 = грч. μήτηρ, итд. (в. горе)
 мик. *pa-te* /patēr/ < пие. *ph₂-**ter-s**
 = грч. πατήρ, итд. (в. горе)
 мик. *to-pe-za* /torpeza/ < пие. *(k^ue)**t**(u)r+ped-ih₂-∅
 = грч. τόρπεζα, итд. (в. горе)

Микенски примјери из завршетака и наставака

prim med them 3sg мик. -Ce-**to** /-etoi/ < пие. *-e-**to-i**
 = грч. -εταῖ, итд. (в. горе)

§PPP Условљени исходи пие. *t

Пие. ***t** > мик. **sV** (тј. /ts/), грч. σ, дијал. **τ** – под условом да се налази испред пие. *i, дјејством тзв. ГРЧКЕ АСИБИЛАЦИЈЕ
 = стинд. **t**, итд. (в. §CCC горе) где АСИБИЛАЦИЈА под истим условом, тј. да се *t налази испред пие. *i, не оперише.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. πέρισσ̄, дор. πέριτ̄ < пие. *per+ut-i [per+ut-i]
 = јерм. heru
 ≈ стинд. parút < пие. *per+ut-∅ [per+ut-∅]
 грч. πόσις < пие. *pot-i-s [pot-i-s]
 = стинд. þati_h, ав. paitiš, лат. potis
 грч. φάσις < пие. *bh₂-ti-s [bh₂-ti-s]
 = јерм. bay

Грчки примјери из завршетака и наставака

prim act athem 3sg грч. 3sg -στι < пие. *-tⁱ [-ti]
 = стинд. -tⁱ, став. -τι, млав. -tⁱ, стперс. -t^(a)-i-y^(a) / -tiy/, лат. -t
 prim act athem 3pl грч. -ειστι < пие. *-enti [-enti]
 = стинд. -anti, став. -ənti / -ainti, млав. -ənti / -ainti, стперс. -C^a-t^(a)-i-y^(a) / -antiy/
 prim act them 3pl грч. -ουστι < пие. *-o-nti [-o-nti]
 = стинд. -anti, став. -ənti, млав. -ənti, стперс. -C^a-t^(a)-i-y^(a) / -antiy/, лат. -unt

Изнимке у грчком

грч. ἀντί < пие. *h₂ent-i [h₂ant-i]
 = стинд. ánti, лат. ante

Микенски примјери из коријена и основа

мик. pe-ru-si- /perusi-/ < пие. *per+ut-i> грч. πέριστι

Микенски примјери из завршетака и наставака

prim act athem 3sg мик. -si /-si/ < пие. *-t-i
 = грч. -στι, итд. (в. горе)
 prim act athem 3pl мик. -e-si /-ensi/ < пие. *-ent-i
 = грч. -ειστι, итд. (в. горе)
 prim act them 3pl мик. -Co-si /-onsi/ < пие. *-o-nt-i
 = грч. -ουστι, итд. (в. горе)

Изнимке у микенском

мик. a-ti- /anti-/ < пие. *h₂ent-i
 = грч. ἀντί, итд. (в. горе)

Дијалекатски примјери из коријена и основа

дор. πέριτι < пие. *per+ut-i> грч. πέριστι

Пие. *t > грч. *θ > мик. θ (тј. /θ/), грч. θ – под условом да се налази на крају ријечи
 = стинд. t, став. t, млав. t, стпс. θ, јерм. θ, стфр. t, нфр. Τ, лат. d – под истим условом, тј. да се налази на крају ријечи;

= стинд. **ø**, ав. **ø**, стперс. **ø** (тј. /ø/) – под истим и додатним условом, тј. да се налази на крају ријечи и иза пие. *n.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. μέλι < пие. *mel-i-**t**-ø [mel-i-t-ø]
= лат. *melid > mel

Грчки примјери из завршетака и наставака

sec act them 3sg грч. -ε < пие. *-e-**t** [-e-**t**]
= стинд. -at, став. -at, млав. -at, јерм. -o, стфр. -et, нфр. -ET, стперс. -C^a /-a/, стлат. -ed
sec act them 3pl грч. -ον < пие. *-o-nt [-o-nt]
= стинд. -an, став. -ən, млав. -ən, стперс. -C^a /-a/

Микенски примјери из коријена и основа

мик. me-ri /meli/ < пие. *mel-i-**t**-ø
= грч. μέλι, итд. (в. горе)

Праиндоевропско *d

§PPP Неусловљени исход пие. *d

Пие. *d > пгрч. *d > мик. dV (тј. /d/), грч. δ
= уопште, стинд. **d**, ав. **d**, стперс. dV (тј. /d/), јерм. **t**, стфр. **t**, нфр. **T**, лат. **d**;
= напосе, млав. **δ** – под условом да се налази унутар ријечи.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. ἄδυς, дор. ἄδυς [-ā-], ел. Άδυς < пие. *sueh₂**d**-u-s [sueh₂d-ū-s]
= пие. *suēh₂**d**-u-s [suēh₂d-ū-s] (в. §CCC)
= стинд. svādúh
грч. δάχρο < пие. *deh₂i-uer-s [dah₂j-uer-s]
= пие. *deh₂i-uēr-ø [dah₂j-ūēr-ø] (в. §CCC)
= стинд. devā, јерм. taygr
грч. δέδορκε < пие. *de-dork-e [de-dork-e]
= стинд. dadárśa, млав. dadarəsa
грч. δείκνυμ^ь << пие. *deik-neu-mi [deik-ñeu-mi] (> грч. *δείκνευμ^ь)
≈ стинд. díšati < пие. *dik-e-ti [dik-e-ti]
≈ лат. dīco < пие. *deik-o-h₂

- грч. **δέκα** < пие. *dekm [dekm]
 = стинд. **dáśa**, став. **dasa**, млав. **dasa**, лат. **decem**
- грч. **δεξιός** < пие. *deks-i-u-o-s [deks-i-yo-o-s]
 = памф. **δεξιός**
- грч. **δεξιτερός** < пие. *dek-s-i-ter-o-s [dek-s-i-ter-o-s]
 = лат. **dexter**
- грч. **δεσπότης** < пие. *dem-s+pot- [dem-s+pot-]
 ≈ ав. **dəng paitiš** << пие. *dem-s(+)pot-i-s [dem-s(+)pot-i-s]
- грч. **δῆρις** < пие. *dēr-i-s [dēr-i-s]
 = стинд. [°]**dārih**
- грч. **διδωσί** < пие. *di-deh₃-ti [di-**deh₃-ti**] (в. § CCC)
 > пие. *di-dō^{h₃}-ti [di-**dō^{h₃}-ti**] (в. § CCC)
 ≈ стинд. **dádāti**, млав. **daðāti** < пие. *de-deh₃-ti [**de-doh₃-ti**] > *de-dē^{h₃}-ti [**de-dō^{h₃}-ti**] (в. § CCC)
- грч. **Διός**, беот. **Διός** < пие. *di-u-os [di-yo-os]
 = нфр. **TIOΣ**
 ≈ стинд. **diváh** < пие. *di-u-es [di-yo-es]
- грч. **δῖος** < пие. *di-u-i-o-s [di-yo-i-o-s]
 = стинд. **divyáh**, лат. **dius**
- грч. **-δμητός** < пие. *dmh₁-t-o-s [dm_øh₁-t-o-s]
 > пие. *dṁ^{h₁}-t-o-s [dṁ_øh₁-t-o-s] (в. § CCC)
- грч. **δόμος** < пие. *dom-o-s [dom_ø-o-s]
 = лат. **domus**
 ≈ стинд. **dámah** < пие. *dem_ø-o-s
- грч. **δόρυ** < пие. *dor-u-∅ [dor-yo-∅]
 = стинд. **dáru**, ав. **dáuru**, стперс. **d^a-a-r^u-u-v^(a)** / **dāruv**/
 ≈ стфр. **torvetun** < пие. *dor-u-e(-?) [**dor-yo-e(-?)**]
- грч. **δότος** < пие. *dh₃-t-o-s [dh_øh₃-t-o-s]
 = лат. **datus**
- грч. **δῶρον** < пие. *deh₃-r-o-m [do_øh₃-r-o-m]
 > пие. *dē^{h₃}-r-o-m [dō^{h₃}-r-o-m] (в. § CCC)
 = юрм. **tur**
- грч. **ἔδος** < пие. *sed-os-∅ [sed-yo-∅]
 ≈ стинд. **sádah** < пие. *sed-es-∅ [sed-yo-∅]
- грч. **ἔδοτο** < пие. *h₁e-**dh₃**-to [h₁e-**dh_øh₃**-to]
 = стинд. **ádita**
- грч. (хом.) **ἔδω** < пие. *h₁e**d**-o-h₂ [h₁e**d**-o-h₂]
 > пие. *h₁e**d**-ō-h₂ [h₁e**d**-ō-h₂] (в. § CCC)
 = лат. **edō**
- грч. **οἶδα** < пие. *uo*id*-h₂e [yo*id*-h₂e]
 > пие. *uo*id*-h₂a [yo*id*-h₂a] (в. § CCC)
 = стинд. **véda**

≈ лат. *vīdī* < пие. *uoⁱ**d**-h₂e-i [*uoⁱid-h₂e-i]
 грч. πέδον < пие. *ped-o-m [ped-o-m]
 = стинд. *paðám*, став. *raðəm*, млав. *raðəm*, јерм. *het*, лат. -pidum
 ≈ стфр. *petes* < пие. *ped-es [ped-es]
 грч. ὕδωρ < пие. *ud-or-h₂ [^uid-or-h₂]
 > пие. *ud-ōr-ø [^uid-ōr-ø] (в. §[CCC](#))
 грч. ὑπόδραχ < пие. *up-o+dr̥k-ø [yp-o+dr̥k-ø]
 / пие. *sup-o+dr̥k-ø [sup-o+dr̥k-ø] (в. §[CCC](#))
 ≈ стинд. *upadříš-* < пие. *up-o+dr̥k- [yp-o+dr̥k-]

Микенски примјери из коријена и основа

мик. **di**-wi-jo /diujos/ < пие. *di-u-i-o-s
 = грч. δῖος, итд. (в. горе)
 мик. **do**-ra /dōra/ << пие. *deh₃-r-e-h₂ (> мик. */dōrā/)
 = грч. δῶρο, итд. (в. горе s.v. δῶρον)
 мик. ro-**dV**- /pod-/ < пие. *pod-
 = грч. ποδ-, итд. (в. горе s.v. πέδον)

§PPP Условљени исход пие. *d

Пие. *d > грч. *ø > мик. ø (тј. /ø/), грч. ø – под условом да се налази на крају ријечи
 = стинд. **t**, став. **t**, млав. **t**, стпс. **ø**, јерм. **t**, лат. **d** или **ø** – под истим условом, тј. да се налази на крају ријечи.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. ἄλλο < пие. *h₂el-i-o-**d** [h₂el-i-o-d]
 = лат. aliud
 грч. ὅ < пие. *Hi-o-**d** [H₂i-o-d]
 = стинд. *yáti*, ав. *yat*, стперс. ^oy^a/^oya/
 грч. τί < пие. *k^u-i-**d** [k^u-i-d]
 = стинд. *cit*, ав. *cit*, лат. *quid*
 грч. τό < пие. *t-o-**d** [t-o-d]
 = стинд. *táti*, став. *ta^ut*, млав. *ta^ut*, стперс. *t^a-/ta-/*, лат. -tu**d**

Грчки примјери из завршетака и наставака

о-основе: грч. adv -ω (нпр. у дελφ. Φοικω) < пие. abl sg *-o-ed

> пие. *-ōd (в. §[CCC](#))

= стинд. -āt, став. -āt, млав. -āt, стлат. -ōd, лат. -ō

Праиндоевропско *d^h

§[PPP](#) Неусловљени исходи пие. *d^h

Пие. *d^h > грч. *t^h > мик. tV (тј. /t^h/), грч. Θ

= уопште, стинд. d^h (чешће) или h (рјеђе), ав. d, стперс. d^v (тј. /d^v/), јерм. d,

стфр. d, нфр. Δ;

= напосе, млав. δ – под условом да се налази унутар ријечи;

= напосе, лат. f – под условом да се налази на почетку ријечи, b – под условом да се налази испред пие. *i, *r или иза пие. *r, *l, d – под условом да се налази другдје, у средини или на крају ријечи.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. αἴθος < пие. *h₂eid^h-o-s [h₂eid^h-o-s]

= стинд. édhaī

грч. θεός < пие. *d^hh₁-s-o-s [d^hh₁-s-o-s]

≈ нфр. ΔΕΩΣ < пие. *d^hh₁-s-ōis [d^hh₁-s-ōis]

≈ јерм. di-k' < пие. *d^heh₁-s-es [*d^heh₁-s-es] > *d^hēh₁-s-es [*d^hēh₁-s-es] (в. §[CCC](#))

грч. θετός < пие. *d^hh₁-t-o-s [d^hh₁-t-o-s]

= стинд. hitáh

≈ нфр. ΔΕΤΟΥΝ < пие. *d^hh₁-t-o-m [d^hh₁-t-o-m]

грч. θρασύς < пие. *d^hrs-u-s [d^hrs-u-s]

= стинд. dhr̥súh

грч. θυγάτηρ < пие. *d^hugh₂-ter-s [d^hugh₂-ter-s]

> пие. *d^hugh₂-tēr-ø [d^hugh₂-tēr-ø] (в. §[CCC](#))

= стинд. duhitā, ав. dugədā

грч. θῦμός < пие. *d^huH-m-o-s [d^huH-m-o-s]

> пие. *d^hūH-m-o-s [d^hūH-m-o-s] (в. §[CCC](#))

= стинд. dhuimáh, лат. fūmus

грч. ἔθι < пие. *i-d^hi [i-d^hi]

= стинд. ihi

грч. μέθυ < пие. *me^huH-u-ø [mēd^h-u-ø]

= стинд. mádhu

≈ млав. maδu° < пие. *me^huH-u- [med^h-u-]

грч. πενθερός < пие. *b^hen^h-er-o-s [b^hen^h-er-o-s]

≈ стинд. bándhuh < пие. *b^hen^h-u-s [b^hen^h-u-s]

грч. πείθομαῖ < пие. **b^hei^{dh}-o-* [*b^hei^{dh}-o-*]
 = лат. *fīdō*
 грч. πεύθομαῖ < пие. **b^heu^{dh}-o-* [*b^heu^{dh}-o-*]
 ≈ стинд. *bódhati*, млав. *baoðaiti* < пие. **b^heu^{dh}-e-ti* [*b^heu^{dh}-e-ti*]
 грч. οὔθόρ < пие. **h₁ou^{dh}-r-ø* [*h₁ou^{dh}-r-ø*]
 > пие. **h₁ou^{dh}-r-ø* [*h₁ou^{dh}-r-ø*] (в. §[CCC](#))
 ≈ лат. *ūber* < пие. **h₁oud^h-er-ø* [*h₁oud^h-er-ø*]
 ≈ стинд. *ūdhār* < пие. **h₁u^{dh}-r-ø* [*h₁u^{dh}-r-ø*]

Грчки примјери из завршетака и наставака

sec med them 1pl грч. -ομεθά < пие. *-o-me^{d^h}h₂ [-o-mē^{d^h}h₂]
 = млав. -āmai^{d*i*}
 iprv act 2sg грч. -θή < пие. *-d^{h*i*} [-d^{h*i*}]
 = стинд. -d*hi* / -hi, млав. -dī, млав. -δi

Микенски примјери из коријена и основа

мик. *tu-ka-te /t^hugatēr/* < пие. **d^hugh₂-ter-s*
 = грч. Θυγάτηρ (в. горе)

Пие. ****d^h*** > грч. **τ** – под условом да се налази испред пие. **C^h* у сљедећем слогу, дјејством тзв. GRASSMANN-ОВОГ ЗАКОНА
 = ав. **d**, итд. (в. §§[CCC](#) горе) или стинд. **d** – под истим условом, тј. да се налази испред пие. **C^h* у сљедећем слогу, такође дјејством GRASSMANN-ОВОГ ЗАКОНА.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. *τιθησ* < пие. **d^hi-d^heh₁-ti* [*d^hi-d^heh₁-ti*]
 > пие. **d^hi-d^hē^{h₁}-ti* [*d^hi-d^hē^{h₁}-ti*] (в. §[CCC](#))
 ≈ стинд. *dádhāti*, став. *dadāiti* < пие. **d^he-d^heh₁-ti* [*d^he-d^hē^{h₁}-ti*] > **d^he-d^hē^{h₁}-ti* [*d^he-d^hē^{h₁}-ti*] (в. §[CCC](#))
 грч. *τοῖχος* < пие. **d^hoi^{g^h}-o-s* [*d^hoi^{g^h}-o-s*]
 = стинд. *dehah*, ав. *daēzō*